

A deviza alapú kölcsön- és lízingszerződésekkel kapcsolatos bírósági és törvényhozási visszaélések rövid története

Ahogy a praxisomba tartozó ügyek is mutatják, a deviza alapú finanszírozás nem Magyarország EU csatlakozását követően indult el, hanem már 2001-2003 között is kötöttek ilyen szerződéseket, ám az igaz, hogy tömegével 2006-2008 között adósodtak el a fogyasztók, gazdasági vállalkozások és önkormányzatok. Mert ugye a tisztességtelen hitelezők nem válogattak az alanyok között, ha a „banki terméket” sikerre vitték, onnantól csak és kizárólag az volt az érdekes, minél nagyobb forgalom mellett minél jobb pénzügyi mutatókat produkáljanak.

A lassan, kisebb számban 2008-tól induló fogyasztói perekben 2013-ra eljutottak a bíróságok odáig, hogy

- a) hozzávetőlegesen képesek lettek meghatározni a fogyasztó jogi fogalmát – ám annak szűkítő értelmezést adtak, így az EUB ítéletei a fogalmat a későbbiekben szélesítették,*
- b) a 93/13/EGK tanácsi irányelv pusztán létét felismerték, azonban azt rendszeresen felülírták a tagállami joggal,*
- c) a 6/2013 PJE határozat felismerte az értékállandósági kikötés természetét, melyet az EUB ítélkezési gyakorlata indexálási mechanizmus jogi fogalmával illetett,*

Az EUB C-26/13 Kásler-ügyben a kérdést előterjesztő Kúria helyesen ismerte fel, hogy a 93/13 irányelv 6. cikk (1) bekezdésének, és az azt átültető rPtk. 239.§ (2) bekezdésének alkalmazásával azt a kérdést kell elsősorban megítélni, hogy a szerződés részévé váló tisztességtelen feltétel(ek) elhagyásával a felek megállapodásának maradék tartalma teljesíthető-e vagy sem. A Kúria helyesen mutatott rá arra, hogy a szerződés „elsődleges” tárgyára vonatkozó semmisségi ok (vételi és eladási árfolyamok alkalmazásának kikötése) elhagyása a maradék szerződéses tartalom jellegének teljes megváltozását okozza, melynek hatályban tartása egy teljesen más szerződést eredményezne, így a felek szerződéskötési szabadságát sértené. Ezért eleve úgy szólt a Kúria feltett kérdése: mit lehet tenni, ha a szerződés teljesen bedől?

50 Ezzel szemben azok a feltételek, amelyek magának a szerződéses kapcsolatnak a lényegét meghatározó feltételekhez képest járulékos jelleggel rendelkeznek, nem tartozhatnak a **93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében a „szerződés elsődleges tárgyának” fogalma** alá.

- 51 A kérdést előterjesztő bíróságnak kell a kölcsönszerződés természetére, általános rendszerére és kikötéseire, valamint jogi és ténybeli összefüggéseire tekintettel megítélnie, hogy a havi törlesztőrészek átváltási árfolyamát meghatározó feltétel az adós azon szolgáltatása alapvető elemének minősül-e, amely abból áll, hogy a hitelező által a rendelkezésére bocsátott összeget visszafizesse.
- 53 A kérdést előterjesztő bíróság kérdése az alapügyben arra irányul, hogy a III/2. kikötés, amely a külföldi pénznem eladási árfolyamának alkalmazását írja elő az e pénznemben meghatározott kölcsön törlesztőrészeinek kiszámítására, ugyanakkor a kölcsönszerződés más kikötései szerint a folyósított kölcsönösszeget a külföldi pénznem vételi árfolyamán kell a belföldi pénznemre átváltani, pénzbeli kötelezettséget ró-e a fogyasztóra nézve, nevezetesen azt, hogy a kölcsön törlesztése során fizesse meg a külföldi pénznem eladási árfolyama és vételi árfolyama közötti különbözetből eredő összegeket, amely a nyújtott szolgáltatás „díjazásának” minősülhet, és **amelynek a megfelelése a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében a tisztességtelen jellege tekintetében nem értékelhető.**

Azaz, a Kúria abban mesterkedett, hogy a nyilvánvalóan semmis feltételt kivonja az irányelv hatálya alól, hiszen a 4. cikk (2) bekezdése így szól:

(2) A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.

Csak hogy a Bíróság e kérdésben így döntött:

- 59 A fenti megállapításokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:
- a „szerződés elsődleges tárgyának” fogalma csak akkor terjed ki a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött, külföldi pénznemben meghatározott kölcsönszerződésben foglalt olyan, az alapügyben szereplőhöz hasonló, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételre, amelynek értelmében e pénznem eladási árfolyama alkalmazandó a kölcsön törlesztőrészeinek kiszámítására, **ha a kérdést előterjesztő bíróság a szerződés természetének, általános rendszerének és kikötéseinek, valamint jogi és ténybeli összefüggéseinek értékelése alapján azt állapítja meg, hogy az említett feltétel e szerződés alapvető, és mint ilyen, a szerződést jellemző szolgáltatását határozza meg;**
 - az ilyen feltétel, mivel azon pénzbeli kötelezettséget rója a fogyasztóra, hogy a kölcsön törlesztése során fizesse meg a külföldi pénznem eladási árfolyama és vételi árfolyama közötti különbözetből eredő összegeket, nem tekinthető úgy, hogy olyan „díjazást” tartalmaz, amelynek a hitelező által nyújtott szolgáltatásnak ellenszolgáltatásként való megfelelése **a tisztességtelen jelleg tekintetében nem értékelhető a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében.**

Azaz a Kúriában nem sikerült kivonnia az indexálás kérdését az irányelv hatálya alól. Ha pedig erre nincsen lehetőség, akkor a Kúria szándéka arra irányult, hogy a kieső feltételt behelyettesítse utólag valami olyan megoldással, mely révén a szerződés hatályban maradhat teljes egészében:

- 76 A kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdése lényegében arra irányul, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára a tisztességtelen feltétel érvénytelenségének az e feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése révén történő megszüntetését.

A diszpozitív rendelkezés az írott jognak azon megoldása, melyet akkor kell/lehet alkalmazni, ha a felek egyéb feltételben nem állapodtak meg. Csakhogy itt a felek kifejezetten megállapodtak abban, hogy a vételi és eladási árfolyamok alkalmazásával számítják ki a devizában kirótt pénztartozást és a havonta fizetendő részletek összegét.

77 A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy **azzal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely a nemzeti bíróság számára lehetővé teszi, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegének a megállapítása esetén az említett szerződést e feltétel tartalmának a módosítása útján kiegészítse** (Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 73. pont).

Talán sokak figyelmét elkerülte, de a C-618/10 ítélet valóban a nemzeti jogi szabályozásra utal. Ez azért érdekes, mert a magyar bírói kar látványosan tagadta azt, hogy lenne olyan EUB ítélet, mely a DH törvények kapcsán a szabályozás irányelvet sértő jellegét mondta volna ki. A Banco Espanol-ítélet azonban eleve ilyen, és megelőzte a Kásler-ügyet is.

73 A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amelyet az 1/2007. sz. törvényerejű rendelet 83. cikke ír elő, amely a nemzeti bíróság számára lehetővé teszi, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegének a megállapítása esetén az említett szerződést e feltétel tartalmának a módosítása útján kiegészítse.

A Kásler-ítélet így folytatódik:

78 Az eladókkal vagy szolgáltatókkal szemben kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók számára biztosított védelemhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára tekintettel a 93/13 irányelv – amint az a huszonnegyedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdéséből következik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, „hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását” (lásd: Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 68. pont).

Pont az ítélet fenti pontja teremti meg a magyar jogalkotó kötelezettségét arra nézve, hogy a lex Marczingóst foglalja törvénybe és rendezze az érvénytelenség jogkövetkezményeinek messzemenő negatív hatásait. Az Orbán-kormány nem volt hajlandó e körben lépni, és a kézi vezérlésű parlament a kérdés megvitatását is gátolta. Ám a magyar államnak jelen pillanatban is közjogi kötelezettsége eleget tenni az irányelv 7. cikkében foglaltaknak, így a lex Marczingós – vagy azzal érdemben megegyező bármilyen más javaslatnak – a tárgyalása nem csak időszerű, hanem olyan jogállamisági kérdés, mely nem tűr halasztást.

79 Márpedig e kontextusban meg kell állapítani, hogy **ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné a 93/13 irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszú távú célt.** E lehetőség ugyanis hozzájárulna annak a visszatartó erőnek a megszüntetéséhez, amely az eladók vagy szolgáltatók tekintetében jelentkezik az ilyen tisztességtelen feltételeknek a fogyasztókra való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében, mivel az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák az említett feltételeket annak tudatában, hogy még ha azok érvénytelenségét meg is állapítanák, a szerződést a nemzeti bíróság a szükséges mértékben továbbra is kiegészíthetné oly módon, hogy az említett eladók vagy szolgáltatók érdekei biztosítottak legyenek (Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 69. pont).

80 Ebből mindazonáltal nem következik, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétes lenne az, hogy a nemzeti bíróság a szerződési jog elveit

alkalmazva a tisztességtelen feltételt – a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével helyettesítve azt – elhagyja.

- 81 Éppen ellenkezőleg, a tisztességtelen feltétel ilyen, a 93/13 irányelv tizenharmadik preambulumbekzdése értelmében tisztességtelen feltételeket feltehetően nem tartalmazó rendelkezéssel való helyettesítését teljes mértékben igazolják a 93/13 irányelv célkitűzései, mivel az azt eredményezi, hogy a szerződés a III/2. kikötés elhagyása ellenére továbbra is fennmaradhat, és továbbra is kötelező lehet a felekre nézve.
- 82 A tisztességtelen feltételnek **a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése ugyanis megfelel a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének**, mivel az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e rendelkezés arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse, nem pedig arra, hogy a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződést semmissé nyilvánítsák (lásd ebben az értelemben többek között: **Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 31. pont**, valamint Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 40. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 83 **Ha viszont az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben nem volna megengedett a tisztességtelen feltétel valamely diszpozitív rendelkezéssel való helyettesítése, és a bíróságnak egészében meg kellene semmisítenie a szerződést, a fogyasztót különösen káros következmények érhetnék, és ily módon a szerződés megsemmisítéséből eredő visszatartó erő veszélybe kerülne.**
- 84 E megsemmisítésnek ugyanis főszabály szerint az a következménye, hogy a részletekben megfizetendő fennmaradó kölcsönösszeg azonnal esedékessé válik, ami azzal a kockázattal jár, hogy meghaladja a fogyasztó pénzügyi képességeit, és ezért jobban bünteti őt, mint a hitelezőt, amely ennek következtében lehetséges, hogy nem lesz annak elkerülésére ösztönözve, hogy ilyen kikötéseket illesszen az általa kínált szerződésekbe.
- 85 E megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy **az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés a tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, e rendelkezéssel nem ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, amely lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára a tisztességtelen feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése révén az e feltétel érvénytelenségének orvoslását.**

A Bíróság ítélete tehát megteremtette az un. Kásler-doktrínát, mely alkalmazása minden olyan (és hasonló) ügyben alkalmazandó, ahol a fogyasztó olyan (vagy hasonló) helyzetben van, mint a szerződést megkötő Kásler-házaspár. Azaz a szerződéskötés időszakában hatályban lépő diszpozitív szabályt akkor lehet behelyettesíteni, amennyiben:

- a) az egész szerződés megdől és nem részleges semmisségről van szó,*
- b) csak a fogyasztó azon különösen káros következményektől való megóvása érdekében lehet erről szó, mely abból kifolyólag érné a fogyasztót, hogy a kapott összeget azonnal, egyösszegben kelljen visszafizetnie,*
- c) ha a fogyasztó ezt a jogvédelmet kifejezetten igényli, azaz nem tiltakozik ellene.*

A nemzeti jogban nem létezett ilyen jogi norma. A Kúria azonban kiterjesztően kiterjesztő módon próbálta értelmezni az alábbi szabályt:

rPtk. 231. § (1) Pénztartozást – ellenkező kikötés hiányában – a teljesítés helyén érvényben levő pénznemben kell megfizetni.

(2) Más pénznemben vagy aranyban meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam (ár) alapulvételével kell átszámítani.

A Kárler-doktrína alapveő eleme, hogy a felek által kölcsönösen kialakult forint kölcsönösszeget nem lehetséges devizára átszámítani, így a „más pénznemben ... meghatározottság” fogalmi eleme teljes mértékben hiányzik. A Kúria ezt a szabályt visszafelé próbálta alkalmazni, és a meglehetősen izzadtságoságú érvelés eleve sértette az alábbi szabályt:

A **diszpozitív norma** (rendelkező szabály) a jogi szabályozás egy olyan típusa, amely a jogalanyok számára **lehetőséget biztosít arra, hogy a jogszabályban foglaltaktól közös megegyezéssel eltérjenek.**

A **diszpozitív norma legfontosabb jellemzői:**

- **Eltérést engedő jelleg:** A felek szabadon megállapodhatnak a norma tartalmától eltérő szabályozásban.
- **Hézagpótló funkció:** Ha a felek nem állapodnak meg másképp, vagy a szerződésük bizonyos kérdésekben hiányos, a diszpozitív szabály lép életbe, és rendezi a jogviszonyt.
- **Autonómia:** Elsősorban a magánjogban (polgári jog) jellemző, ahol a felek egyenjogúsága és szerződési szabadsága érvényesül.
- **Konzensus:** Az eltéréshez a felek közös megállapodása szükséges.

A felek azonban kifejezetten másban állapodtak meg, nem létezett ilyen közös akarattal való eltérés, etc.

*A Kúria a C-26/13 alapügyében hozott felülvizsgálati döntése kimondta a szerződés **részteljes** érvénytelenségét, tudomásul vette, hogy a szerződést nem egészítheti ki (lásd C-618/10 Banco Espanol-ítélet), majd az ítélet indokolásában behelyettesítve az MNB árfolyamot, a szerződést érvényessé nyilvánította. Azaz a Kúria tanácsa hivatali visszaélést követett el, mely miatt az eljáró bírókkal szemben büntetőeljárást kellett volna indítani. (Gfv. VII.30.160/2014/5., Dr.Vezekényi Ursula a tanács elnöke, Dr. Osztoivits András előadó-bíró, Dr.Török Judit bíró, Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes bíró, Dr.Csóke Andrea bíró) Ehelyett dr. Vezekényi Ursula igen magas állami kitüntetésben részesült.*

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróság 31. sorszámú ítéletét megváltoztatja: megállapítja, hogy a felperesek és a II. r. alperes között 2008. május 29-én létrejött, K52016-1/748/2008/0 számon közjegyzői okiratba foglalt, ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott jelzálog-típusú kölcsönszerződés I.1. pontjában szereplő, „a Bank által alkalmazott deviza vételi” és a III.2. pontjában többször is szereplő, „a Bank által alkalmazott deviza eladási árfolyam” alkalmazását előíró szerződéses rendelkezések érvénytelenek.

Azaz a teljes érvénytelenséget nem mondta ki, így a 93/13 irányelv 6. cikk (1) bekezdése és a rPtk. 239.§ (2) bekezdése alapján kizárt volt bármilyen norma utólagos behelyezése a szerződésbe.

rPtk. 239. § (1) A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. Jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.

(2) Fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.

Telefon: +36(30)500-4662

E-mail: office@drmarcingos.hu

www.drmarcingos.hu

A Kúria – saját maga törvénytelenységének igazolására – megalkotta a 2/2014 PJE határozatot, melyben kimondta:

A Kúria a 6/2013. PJE határozat 1. pontjában egyértelműen úgy foglalt állást, hogy deviza alapú kölcsönszerződések esetén úgy a folyósításkor, mint a törlesztésekkor átváltásra nem, hanem csak átszámításra kerül sor. Így tehát a deviza alapú kölcsönszerződésekben szereplő különmemű árfolyamok mögött tényleges, a fogyasztó számára közvetlenül nyújtott pénzváltási szolgáltatás nincs.

*A hivatkozott elvi határozat azt helyesen állapította meg, hogy a különmemű árfolyam alkalmazásából a fogyasztónak költsége, a pénzügyi intézménynek bevétele keletkezik, továbbá a 6/2013. PJE határozat 4. pontja által is megerősített módon foglalt állást arról, hogy **az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekedni.***

A 2/2014 PJE határozat 3. pontjához fűzött indokolás teljes egészében irányelvet sértő és célzatosan szembe megy az EUB ítéleteivel, de még a nemzeti joggal is.

A Bíróság C-26/13 Kásler-ítéletét tehát figyelmen kívül hagyták a magyar bíróságok, de még a Parlament is, így megalkották folyamatában a DH törvények kiigazító rendszerét. Azok egyetlen előnye, hogy törvényi vélelmekkel szabályozták a tisztességtelen feltételek tárgyi hatályát (nem kizárólagosan), így a perbíróságoknak már nem kellett külön eljárást lefolytatni annak tárgyában, hogy mely feltételek minősülnek tisztességtelennek a fogyasztói szerződésekben.

*Azonban a DH törvények egy kógens norma behelyettesítését rendelték el, illetve ahhoz további következményeket fűztek. A DH1 tv. 3.§ (2) bekezdésében foglalt MNB árfolyam behelyettesítése indokolta a **C-118/17 ügy megindulását:***

- 24 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy **a jogalkotó ezen ad hoc jogalkotása miatt az eljáró bíróság többé nem állapíthatja meg a devizaalapú kölcsönszerződés érvénytelenségét**, mivel a beavatkozás megszüntette az érvénytelenségnek okot adó helyzetet, ami így maga után vonja a kölcsönszerződés érvényességét, következésképpen a fogyasztó továbbra is köteles viselni az árfolyamkockázat okozta pénzügyi terheket. Mivel a fogyasztó pontosan e kötelezettség alól akart mentesülni a bankkal szembeni kérelem benyújtásával, ellentétes lenne az ő érdekeivel, ha a kérdést előterjesztő bíróság érvényesnek nyilvánítaná az említett szerződést.
- 40 Jóllehet a magyar jogalkotó úgy orvosolta a hitelintézetek azon gyakorlatához kapcsolódó problémákat, hogy árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltételeket tartalmazó kölcsönszerződéseket kötnek, hogy e szerződési feltételeket törvényi úton módosította, miközben a kölcsönszerződéseket érvényben tartotta, az ilyen megközelítés megfelel az uniós törvényhozó által a 93/13 irányelv, és többek között ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének keretében követett célkitűzésnek. E cél ugyanis a felek közötti egyensúly helyreállítása elvileg egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 31. pont).
- 41 Ugyanakkor e 6. cikk (1) bekezdését illetően a Bíróság azt is kimondta, hogy azt úgy kell értelmezni, hogy egy tisztességtelennek minősített szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást; ezen értelmezésnek azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett kikötés hiányában lenne (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Gutiérrez Naranjo és társai ítélet, C-154/15, C-307/15 és C-308/15, EU:C:2016:980, 61. pont).

- 42 Noha a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése nem képezi akadályát annak, hogy a tagállamok jogszabállyal vessenek véget a tisztességtelen szerződési feltételeknek a fogyasztók és eladók vagy szolgáltatók közötti szerződésekben történő használatának, **attól még a jogalkotó e vonatkozásban köteles tisztelőben tartani az ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből következő követelményeket.**
- 43 Az ugyanis, hogy bizonyos szerződési feltételeket jogszabály útján minősítettek tisztességtelennek és semmisnek, valamint azokat az adott szerződés érvényben tartása érdekében új szerződési feltételekkel helyettesítették, **nem fejthet ki olyan hatást, amely gyengíti a fogyasztók számára biztosított – a jelen ítélet 40. pontjában felidézett – védelmet.**
- 54 Egyebekben pontosítani kell azt is, hogy noha a Bíróság a 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítéletében (C-26/13, EU:C:2014:282, 83. és 84. pont) elismerte, hogy a nemzeti bíróságnak annak érdekében, hogy a szerződést érvényben tartsa, lehetősége van a tisztességtelen szerződési feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítésére, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy **e lehetőség azon esetekre korlátozódik, amelyekben a teljes szerződés megsemmisítése folytán a fogyasztót különösen káros következmények érhetnék, és ily módon az ez utóbbit büntetné** (lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet, C-96/16 és C-94/17, EU:C:2018:643, 74. pont; 2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 61. pont).
- 55 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság által tett megállapításokból kitűnik, hogy a szerződés érvényben tartása az alapügyben ellentétes Dunai Zs. érdekeivel. A jelen ítélet előző pontja szerinti helyettesítésnek ez esetben, úgy tűnik, nincs helye.
- 56 A fenti megfontolásokra tekintettel az első három kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:
- azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely az eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a kölcsönszerződés valamely, árfolyamréssel kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló olyan kérelemnek, mint amilyen az alapügyben szerepel, feltéve hogy az ilyen szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen szerződési feltétel hiányában lett volna, és
 - **azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely olyan körülmények között, mint amilyenek az alapügyben szerepelnek, az eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a kölcsönszerződés valamely, árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló kérelemnek, ha az eljáró bíróság megállapítja, hogy e szerződési feltétel tisztességtelen, és hogy a szerződés az említett szerződési feltétel hiányában nem teljesíthető.**

Azaz a Bíróság a C-26/13 ítélet hatályát fenntartva, még inkább tovább pontosította a behelyettesítési lehetőség korlátjait. Szeretném kiemelni, hogy az 56. pont második bekezdése ismét a nemzeti szabályozás szavakat alkalmazta, így a DH törvények alkalmazhatósága gyakorlatilag megszűnt az ítélet kihirdetésével végképp.

Mivel a magyar bíróságok ezt az ítéletet sem kívánták alkalmazni, hanem folyamatosan érvényessé nyilvánították a semmis szerződéseket, a Bíróság előtti C-932/19 ítélet következett, mely a fogyasztók behelyettesítés kapcsán kifejtett visszautasítási jogát részletezte.

- 47 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a fogyasztó hatékony védelemhez való joga magában foglalja azt a jogosultságát is, hogy lemondjon azon jogok érvényesítéséről, amelyek a 93/13 irányelv által – a tisztességtelen kikötések eladók vagy szolgáltatók általi használatával szemben – a

- fogyasztók javára bevezetett védelmi rendszerből erednek. Ily módon a nemzeti bíróság feladata tehát, hogy adott esetben figyelembe vegye a fogyasztó által kifejezett szándékot, amikor a tisztességtelen kikötés kötelező ereje hiányának tudatában ez utóbbi mégis kijelenti, hogy tiltakozik ennek mellőzése ellen, ezáltal szabad és tájékozott hozzájárulását adja a kérdéses kikötéshez (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Dziubak ítélet, C-260/18, EU:C:2019:819, 53. és 54. pont; 2021. április 29-i Bank BPH ítélet, C-19/20, EU:C:2021:341, 46. és 47. pont; 2021. június 1-jei Banco Santander végzés, C-268/19, nem tették közzé, EU:C:2021:423, 30. és 31. pont).
- 48 Ezenkívül a Bíróság analóg módon úgy ítélte meg, hogy amennyiben a tisztességtelen kikötésekkel szembeni védelem említett rendszere nem alkalmazható olyan esetben, ha a fogyasztó tiltakozik ellene, **a fogyasztónak ahhoz még inkább joga van, hogy tiltakozzon az ugyanezen rendszer alapján a szerződés egészének érvénytelenné nyilvánítása által okozott káros következményekkel szembeni védelem ellen**, amennyiben e védelemre nem kíván hivatkozni a 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítéletben (C-26/13, EU:C:2014:282) említett körülmények között, mégpedig abban az esetben, ha a tisztességtelen kikötés elhagyása a bíróságot arra kötelezné, hogy e szerződést egészében érvénytelenítse, ezzel pedig a fogyasztót különösen hátrányos következményeknek tenné ki, és ily módon a fogyasztót büntetné (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Dziubak ítélet, C-260/18, EU:C:2019:819, 46–48., 55. és 56. pont).
- 49 Ugyanakkor, ami azon szempontokat illeti, amelyek lehetővé teszik annak értékelését, hogy **valamely szerződés teljesíthető-e a tisztességtelen kikötések nélkül**, továbbá az uniós jog által kijelölt azon korlátokat illetően, amelyeket a tagállamok e tekintetben kötelesek tiszteletben tartani, a Bíróság pontosította, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy az említett értékelés során az eljáró bíróság kizárólag arra támaszkodhat, hogy a szóban forgó szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása a fogyasztó számára esetleg kedvező. Egy konkrét helyzetben főszabály szerint a nemzeti jog által előírt szempontokra tekintettel kell megvizsgálni azon szerződés fennmaradásának lehetőségét, amelynek egyes kikötéseit semmisnek nyilvánították, és a Bíróság által alkalmazott objektív megközelítésnek megfelelően nem megengedhető, hogy a szerződő felek valamelyikének helyzetét a nemzeti jogban a szerződés jövője szabályozásában meghatározó szempontnak tekintsék (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 32. és 33. pont; 2019. október 3-i Dziubak ítélet, C-260/18, EU:C:2019:819, 40. és 41. pont; 2021. április 29-i Bank BPH ítélet, C-19/20, EU:C:2021:341, 56., 83. és 90. pont).
- 50 Így az érintett fogyasztó által kifejezett szándék nem élvezhet elsőbbséget az eljáró bíróság önálló jogkörébe tartozó azon kérdés megítélésénél, hogy a releváns nemzeti jogszabályban előírt intézkedések megtétele lehetővé teszi-e azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.
- 51 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrészre vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, **feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.**

A magyar bíróságok a fentieket is félremagyarázzák egyenes szándékból, és jogi műveltség hiányából fakadóan, és ezt tetézik az EUB C-51/17 Illyés-ügyben hozott ítélet félremagyarázásában:

Egyfelől szerződés részlege vs teljes semmisségének eldöntésével kapcsolatos közjogi kötelezettséget keverik a nemzeti jogi norma behelyettesítésének kérdéskörével, másfelől azt állítják, hogy a DH törvényekre nem vonatkozik az irányelv, így azt bátran lehet alkalmazni. Ez azonban hamis állítás, ugyanis hiába van nemzeti kógens norma, azt nem lehet érdemben kivonni a 93/13 irányelv hatálya alól.

- 49 Ezért az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő „egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel” fogalmat akként kell értelmezni, hogy az vonatkozik többek között az olyan szerződési feltételre, amelyet valamely kötelező érvényű, a szerződés fogyasztóval történő megkötését követően elfogadott olyan nemzeti jogszabályi rendelkezés módosított, amely arra irányul, hogy más szabályt léptessenek az említett szerződésben foglalt valamely semmis feltétel helyébe.
- 70 Az eddigiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy **ezen irányelv hatálya nem terjed ki a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe.** Ugyanakkor az árfolyamkockázatra vonatkozó, az alapeljárásban vizsgálthoz hasonló feltétel e rendelkezés értelmében nincs kizárva az irányelv hatálya alól.

Ugyanis a C-565/23 végzés ezt helyre is tette:

- 35 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a fogyasztó és a bank között létrejött, devizában nyilvántartott kölcsönre vonatkozó olyan szerződés esetében, amely tisztességtelennek ítélt olyan feltételt tartalmaz, amely teljes egészében e fogyasztóra hárítja az e pénznemhez kapcsolódó árfolyamkockázatot, megakadályozza a bíróságot abban, hogy helyt adjon a fogyasztó által e feltétel tisztességtelen jellegére alapított azon kérelemnek, hogy a bíróság állítsa helyre azt a jogi és ténybeli állapotot, amelyben a fogyasztó e szerződés hiányában lenne, amennyiben az érintett szerződés az említett feltétel kihagyását követően nem teljesíthető, ennél fogva pedig e szerződés érvénytelenné válik.

A látszólagos ellentmondást úgy oldotta fel az EUB, hogy a tagállam által megalkotott norma az irányelv 1. cikk (2) bekezdése alapján nem tartozik a Bíróság „értelmezési körébe”, azonban a 7. cikk (1) bekezdése alapján a Bíróság értékelheti a nemzeti jog hatását a fogyasztói szerződésre:

1. cikk

- (1) Ennek az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.
- (2) **Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró, különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.**

7. cikk

- (1) **A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.**

*Tehát hiába alkotott a parlament egy kógens normát, az nem fejthet ki semmilyen hatást szerződésre. A **Bíróság C-932/19 ítélete** ezt kifejezetten szabályozta:*

29 A Bíróság továbbá már kimondta, hogy az 1. cikk (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a 93/13 irányelv hatálya nem terjed ki a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon kikötésekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a szerződés valamely semmis kikötése helyébe az érintett tagállam nemzeti bankja által meghatározott árfolyamot léptessenek, amint azt a magyar jogszabályok, különösen pedig a DH 1. törvény 3. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések előírják (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 62–64. és 70. pont; 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 37. pont).

30 **Mindazonáltal, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a feltett kérdés nem magukra a magyar jogszabályok által utólagosan a kölcsönszerződésekbe illesztett szerződési feltételekre vonatkozik, hanem arra irányul, hogy e jogszabályok milyen hatást fejtenek ki azon védelemmel kapcsolatban, amelyet az eredetileg az érintett kölcsönszerződésekben szereplő árfolyamra vonatkozó szerződési feltételt illetően a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése biztosít. Márpedig a 2019. március 14-i Dunai ítélet (C-118/17, EU:C:2019:207) alapjául szolgáló ügyben a Bíróság hasonló ténybeli és szabályozási összefüggésben lefolytatta e cikk értelmezését. Következésképpen nem tűnik úgy, hogy az alapeljárás tárgya kívül esik ezen irányelv hatályán, ahogyan azt az irányelv 1. cikkének (2) bekezdése meghatározza.**

31 Konkrétabban, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés lényegében annak meghatározására irányul, hogy a jelen ítélet 16. pontjában említett magyar ítélkezési gyakorlat, amely szerint a szerződéses jogviszony egésze nem szüntethető meg kizárólag az árfolyamrészre vonatkozó kikötések semmisségére hivatkozva, összeegyeztethető-e a 93/13 irányelv által létrehozott fogyasztóvédelmi rendszerrel, amennyiben az ilyen kikötések jogszabályi rendelkezéssel történő felváltása objektív és automatikus, anélkül hogy a nemzeti bíróságok figyelembe vehetnék a szóban forgó ügy körülményeinek összességét, különösen a fogyasztó ezzel ellentétes szándékát.

32 Mivel az említett kérdésre adandó válasz hasznos a kérdést előterjesztő bíróság számára az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

A kógens norma elméleti behelyettesítését kizárta az EUB C-6/22 ítélete is.

62 Ahogy a Bíróság ugyanis már emlékeztetett rá, e bíróságnak lehetőség szerint úgy kell nemzeti jogát alkalmaznia, hogy a szóban forgó kikötés tisztességtelen jellegének észleléséből a nemzeti jog alapján eredő valamennyi következtetést le lehessen vonni annak biztosítása céljából, hogy el lehessen érni az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerinti eredményt, vagyis azt, hogy valamely tisztességtelen kikötés ne legyen kötelező a fogyasztóra nézve. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, amikor valamely kikötés tisztességtelen jellegének megállapítását követően azon következmények meghatározásáról van szó, amelyeket e megállapításból kell levonni annak érdekében, hogy ezen irányelv céljának megfelelően biztosítani lehessen a fogyasztók védelmének magas szintjét (2020. november 25-i Banca B. ítélet, C-269/19, EU:C:2020:954, 43. pont).

- 63 Mindazonáltal a bíróság hatásköre nem terjeszkedhet túl azon a mértéken, amely feltétlenül szükséges a szerződő felek közötti szerződéses egyensúly helyreállításához, és ily módon a fogyasztónak azon különösen hátrányos következményektől való védelméhez, amelyeket a szóban forgó kölcsönszerződés megsemmisítése válthat ki. Ha ugyanis a bíróságnak lehetősége lenne arra, hogy módosítsa vagy enyhítse a tisztességtelen feltételek tartalmát, e hatáskör veszélyeztethetné a jelen ítélet 24–26. pontjában említett célkitűzések összességének megvalósulását (2020. november 25-i Banca B. ítélet, C-269/19, EU:C:2020:954, 44. pont).
- 64 A fenti megfontolásokra tekintettel a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha a nemzeti bíróság az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely feltétele tisztességtelen jellegének megállapítását követően a benne foglalt tisztességtelen kikötés mellőzéséből eredő hiányosságokat a nemzeti jog valamely, nem diszpozitív jellegű szabályának alkalmazásával orvosolja. Mindazonáltal az ő feladata, hogy belső jogának összességét figyelembe véve minden szükséges intézkedést megtegyen annak érdekében, hogy megvédje a fogyasztót azon különösen káros következményektől, amelyeket a szerződés megsemmisítése a fogyasztóra nézve előidézhet.

Az **EUB C-630/23 ítélete** – és az abban hivatkozott ítélkezési gyakorlat – még tovább szűkítette a tagállami bírói vagy jogalkotói beavatkozás lehetőségét:

- a) *Egyfelől hamis tényállítás az, hogy az ítélet csak az un. árfolyamkockázati tájékoztatásra terjed ki, és az indexálásból eredő semmisségre nem.*
- b) *Másfelől kizárja nyomatékkel annak lehetőségét, hogy a szerződésbe akár a jogalkotó, akár a bíróság beavatkozzon többlet tartalom behelyezésével, vagy hatályban tartsa a szerződést.*

Nézzük meg, mi az EUB ítéletének tárgya és hatálya:

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 288. o.) 1. cikke (2) bekezdésének, 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.

Tehát – értelemszerűen – a magyar Kúria nem az előtte fekvő jogvita eldöntését kérte, hanem a jogvitában kötelezően alkalmazandó uniós jog értelmezését, melyre az EUB bír kizárólagos hatáskörrel.

- 38 Az első és a harmadik kérdés arra vonatkozik, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése, 6. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése milyen módon határozza meg azokat a részletes szabályokat, amelyek alapján értékelni kell azon, **devizában nyilvántartott lízingszerződés fennmaradásának lehetőségét**, amelyből az e devizához kapcsolódó árfolyamkockázatot teljes egészében az érintett fogyasztóra terhelő kikötést mint tisztességtelent eltávolították.
- 39 Előljáróban pontosítani kell, hogy mivel e kérdések a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján tisztességtelennek nyilvánított feltételt tartalmazó szerződésre vonatkoznak, e kérdések szükségképpen azt feltételezik, hogy e kikötés ezen irányelv hatálya alá tartozik, tehát az irányelv 1. cikkének (2) bekezdése alapján – amely kizárja ezen irányelv hatálya alól többek között a kötelező

érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző szerződési feltételeket – **nem vonható ki az irányelv hatálya alól.**

- 40 E tekintetben, noha a kérdést előterjesztő bíróság az **első kérdésében „törvényi rendelkezések[ben előírt]” „devizaátváltási mechanizmusra” hivatkozik**, a **Bíróság rendelkezésére álló iratokban semmi nem utal arra, hogy az említett feltétel, amely magára az árfolyamkockázatra, nem pedig a deviza átváltásának módjára vonatkozik**, tükrözné az ilyen rendelkezések tartalmát, mivel e bíróság egyébiránt nem fejt ki azokat az okokat, amelyek miatt mindemellett szükséges lenne, hogy a Bíróság értelmezze a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését.

Azaz, a kérdést felvevő magyar bíróság (Kúria) sem szűkítette a kérdést egy adott lízingszerződésre vagy az árfolyamkockázati tájékoztatásra (átláthatóság sérelme), hanem a DH törvények behelyettesítési mechanizmusára utalt.

- 42 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy tekintettel arra, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének első tagmondata előírja, hogy a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve. **E szabály olyan kógens rendelkezés**, amely arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Ebből eredően az uniós jog kógens rendelkezését átültető rPtk. 239.§ (2) bekezdése is megőrzi a kógens jelleget. A DH1 tv. 3.§ (2) bekezdése – hiába kógens az is – nem képes felülmúlni a specialitás jellege miatt az uniós kógens normát. Ráadásul az uniós jog vertikális s horizontális hatályának vitáját feloldotta már korábban is az EUB, mivel ítélete szerint a fogyasztók közvetlenül is hivatkozhatnak e jogra. Mivel azonban e szabály implementált, a vita e körben álvitának minősül.

- 43 Egyébiránt a fogyasztóvédelemhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára tekintettel a 93/13 irányelv – amint az 7. cikkének az irányelv huszonegyedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből következik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 Ehhez a nemzeti bíróságoknak mellőzniük kell a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazását annak érdekében, hogy azok ne váltsanak ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában, kivéve ha ezt a fogyasztó ellenzi (2020. július 9-i Raiffeisen Bank és BRD Groupe Societé Générale ítélet, C-698/18 és C-699/18, EU:C:2020:537, EU:C:2019:537, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Ebből következik, hogy **egy tisztességtelennek minősített szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást.** Ennélfogva egy ilyen kikötés tisztességtelen jellege bírósági megállapításának főszabály szerint azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett kikötés

hiányában lenne (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmisségének következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az érvénytelenség olyan jogi tény, melynek megállapításához nem szükséges külön bírósági eljárás és a bíróság ítélete. A semmisség olyan jogi tény, melyet a perbíróság egyszerűen csak figyelembe vesz. E semmisség akkor is fennáll, ha egyébként a fogyasztó arra nem hivatkozik.

A hivatkozott C-520/21 Bank M. ítélet 57. pontja a C-154/15, C-307/15 és C-308/15 Naranjo-ítéletre [61. pont] utal vissza, ami kimondta:

61 A fenti megfontolásokból következik, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy tisztességtelennek minősített szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást. Ennélfogva egy ilyen kikötés tisztességtelen jellege bírósági megállapításának főszabály szerint **azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett kikötés hiányában lenne.**

A C-118/17 Dunai-, illetve C-932/19 Kraváczné vs OTP ügyekben hozott ítéletek is ugyanezt mondták ki: meg kell fosztani a szerződést a semmis tartalomtól, és azt a maradék tartalmat kell további vizsgálat alá venni, ami visszamaradt (szétválasztó el, blue pencil teszt)

- 46 A nemzeti bíróság azon kötelezettsége, hogy mellőzze az olyan tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazását, amely jogalap nélkül kifizetettnek bizonyuló összegek fizetésére kötelez, főszabály szerint ezzel egyező összegű visszafizetési kötelezettséget eredményez, amennyiben az ilyen visszafizetési kötelezettség hiánya kétségessé tehetné azt a visszatartó hatást, amelyet a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdése kívánt fűzni a fogyasztók és az eladók vagy szolgáltatók között megkötött szerződésekben foglalt kikötések tisztességtelen jellegének megállapításához (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmisségének következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 47 Ezenkívül, bár az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének első tagmondata pontosítja, hogy a tagállamok előírják, hogy „a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint” a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztókra nézve, az ugyanezen irányelvben a fogyasztók számára garantált védelemnek a nemzeti jog által történő átvétele ugyanakkor nem változtathat e védelem terjedelmén, és ennélfogva lényegén (2024. december 12-i Kutxabank ítélet, C-300/23, EU:C:2024:1026, 160. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 Következésképpen, bár a tagállamok feladata az, hogy a nemzeti joguk által meghatározzák a valamely szerződésben foglalt kikötés tisztességtelen jellege megállapításának és e megállapítás konkrét joghatásai érvényesülésének módját, a **tisztességtelen jelleg megállapításának lehetővé kell tennie azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó ezen tisztességtelen feltétel hiányában találná magát**; többek között azzal, hogy **a fogyasztó számára biztosítja az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot** (2024. április 25-i Caixabank [Elévülési idő] ítélet, C-484/21, EU:C:2024:360, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az EUB egyetlen ítélete sem tér el ettől, és nem alakítottak ki olyan megoldási lehetőséget, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményét utólag, kógens norma behelyettesítésével orvosolják, ugyanis az kizárja a fenti követelmény teljesülését.

- 49 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott magyarázatokból az következik, hogy az olyan devizaalapú lízingszerződéseket illetően, amelyek az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötést tartalmaznak, és amelyek **e kikötés elhagyása következtében érvénytelenné váltak, a magyar jog olyan megoldást ír elő, amely nem más, mint a DH2 törvény 37. §-ának (1) bekezdése szerinti „érvényessé” vagy „a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá” nyilvánítás.** Ennek keretében a DH1 törvény 3. §-a olyan devizaátváltási mechanizmust ír elő, amely biztosítja, hogy az érintett szerződés alapján nyújtandó szolgáltatások értékét az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötés elhagyását követően továbbra is ki lehessen számítani.

E pontból teljesen egyértelmű, hogy a DH1 tv. 3.§ (1) bekezdése miatt szerződésből kieső feltételt (indexálás) a magyar jog a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdés alkalmazásával orvosolja.

DH2 tv. 37. § (1) E törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének **(a továbbiakban: részleges érvénytelenség)** megállapítását – az érvénytelenség okától függetlenül – a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek – a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának – alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben – eredménytelen hiánypótlási felhívást követően – nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összességében is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie.

Márpedig a fenti törvény hatályát az alábbi szakasz határozza meg:

1. § E törvény hatálya a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: 2014. évi XXXVIII. törvény) hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki.

Azaz, nem csupán egyes cégek egyes szerződéseire vonatkozik, hanem minden olyanra, mely a DH1 tv. hatálya alá tartozik.

- 50 **E bíróság, amint azt kifejti, abból az előfeltevésekből indul ki, hogy** az ilyen megoldás tiszteletben tartja a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének első tagmondatából eredő, a jelen ítélet 42–48. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatban értelmezett követelményeket, mivel e megoldás egyszerre teszi lehetővé azt, hogy az érintett fogyasztók teljes mértékben mentesüljenek az általuk kötött szerződésben szereplő, árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötés alól, miközben e szerződés összes többi kikötése hatályban marad, és e megoldás egyúttal biztosítja az e tisztességtelen kikötés elhagyásához kapcsolódó visszatartó hatást. Az említett megoldás végrehajtását követően ugyanis már nem e fogyasztók, hanem az érintett hitelintézet viseli az említett tisztességtelen feltétel által kiváltott pénzügyi következményeket, míg az említett fogyasztók továbbra is részesülnének az említett szerződésben kikötött, devizához kapcsolódó kedvező kamatláb előnyeiben, anélkül hogy ugyanezen kikötés bármilyen módosítására szükség lenne.
- 51 Márpedig **a Bíróság rendelkezésére álló iratok nem tartalmaznak olyan elemeket, amelyek** kétségbe vonnák, hogy az ilyen eredmény főszabály szerint alkalmas annak biztosítására, hogy az e

hitelintézet által ugyanezen tisztességtelen kikötés alapján jogalap nélkül megszerzett összegeket e rendelkezésnek megfelelően ugyanezen fogyasztóknak visszatérítsék.

Azaz, maga a Kúria sem állított olyat, hogy a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdésében foglalt kógens norma alkalmazása lehetővé tenné az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállításának lehetőségét.

- 52 Mindemellett a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata úgy rendelkezik, hogy a tisztességtelen feltételek mellőzését követően az érintett szerződés „[e] feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket”.

Ez került átültetésre a rPtk. 239.§ (2) bekezdésébe, mellyel ellentétes a DH törvények kiegészítő rendszere.

- 53 E tekintetben igaz, hogy maga a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata nem határozza meg az annak lehetőségét szabályozó kritériumokat, hogy a szerződés a „tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető” legyen, hanem a nemzeti jogrendre bízva azoknak az uniós jog tiszteletben tartásával történő megállapítását. Így egy konkrét helyzetben főszabály szerint a nemzeti jog által előírt szempontokra tekintettel kell megvizsgálni azon szerződés fennmaradásának lehetőségét, amelynek egyes kikötéseit érvénytelenné nyilvánították (2019. október 3-i Dziubak ítélet, C-260/18, EU:C:2019:819, 40. pont).

A C-260/18 ítélet 40-41. pontjai így szólnak:

- 40 Ebből következik, hogy a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata nem határozza meg a szerződés tisztességtelen feltételek nélküli fennmaradásának lehetőségét szabályozó kritériumokat, hanem a nemzeti jogrendre bízva, hogy azokat az uniós jog tiszteletben tartása mellett állapítsák meg, amint arra lényegében a főtanácsnok is rámutatott indítványának 54. pontjában. Így egy konkrét helyzetben főszabály szerint a nemzeti jog által előírt szempontokra tekintettel kell megvizsgálni azon szerződés fennmaradásának lehetőségét, amelynek egyes kikötéseit érvénytelenné nyilvánították.
- 41 Az uniós jog által meghatározott, a nemzeti jog által ebben az összefüggésben tiszteletben tartandó korlátokat illetően többek között meg kell jegyezni, hogy a jelen ítélet 39. pontjában említett objektív megközelítéssel összhangban nem engedhető meg, hogy a nemzeti jogban a szerződő felek valamelyikének helyzetét a szerződés jövőbeli sorsát meghatározó szempontnak lehessen tekinteni (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i **Pereničová és Perenič ítélet**, C-453/10, EU:C:2012:144, 32. pont).

A C-932/19 ítélet is a Perenicova-ítéletre utal vissza. Eszerint a bíróság – a felek érdekeitől függetlenül – pusztán objektív szempontok alapján köteles megvizsgálni, hogy az adott szerződés a visszamaradó résszel teljesíthető-e vagy sem. Ha nem, akkor az egész szerződés megdől. Ennél foga az összes olyan perbeli jogvita unfair és contra legem, melyben nem végeztek el a bírók ilyen vizsgálatot. Ugyanis ez az objektív kötelezettség teljesen ügy-specifikus.

- 54 Ráadásul a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének célja a felek közötti egyensúly helyreállítása, főszabály szerint egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása (2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 55 Mindazonáltal megvannak a határai annak a mérlegelési mozgástérnek, amellyel a tagállamok valamely szerződés tisztességtelen feltételek nélküli fennmaradásának lehetőségét szabályozó kritériumok meghatározását illetően rendelkeznek.
- 56 Így egyrészt a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdése második tagmondatának szövegéből az következik, hogy **az érintett szerződésnek főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy kizárólag csak a tisztességtelen kikötések elhagyása jelentsen módosulást, ha a nemzeti jogszabályok értelmében a szerződés fennmaradása jogilag lehetséges**, és a nemzeti bíróságok ennél fogva kizárólag arra kötelesek, hogy **mellőzzék a tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazását annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat az érintett fogyasztó tekintetében, de nem jogosultak arra, hogy e feltétel tartalmát módosítsák** (lásd ebben az értelemben: 2012. június 14-i Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10, EU:C:2012:349, 65. pont).

A magyar Kúria a C-26/13 ítélet óta pontosan tudta, hogy nem nyúlhat bele a szerződésbe. A Kásler-ügyben a Kúria is tudomásul vette, hogy a szerződés a maradék tartalommal nem maradhat fenn, mert az más jelleggel bírna és hatályban tartása nováció lenne, illetve a felek szerződéskötési autonómiája sérülne.

- 57 A Bíróság e vonatkozásban megállapította, hogy ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné a 93/13 irányelv 7. cikke által elérti kívánt hosszú távú cél megvalósulását. **E lehetőség ugyanis elősegítené annak a visszatartó erőnek a megszüntetését, amely az eladók vagy szolgáltatók tekintetében jelentkezik az ilyen tisztességtelen feltételeknek a fogyasztók vonatkozásában való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében, mivel az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák e feltételeket** annak tudatában, hogy még ha azok érvénytelenségét meg is állapítanák, a szerződést a nemzeti bíróság a szükséges mértékben továbbra is kiegészíthetné oly módon, hogy ezen eladók vagy szolgáltatók érdekei biztosítottak legyenek (2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, EU:C:2019:250, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 Másrészt, feltéve hogy a jelen ítélet 56. pontjában említett feltétel teljesül, annak lehetőségét, hogy a szóban forgó szerződés a nemzeti jog szabályainak megfelelően a tisztességtelen feltételei nélkül is fennmaradhasson, **objektív megközelítésből kell vizsgálni** (2023. november 23-i Provident Polska ítélet, C-321/22, EU:C:2023:911, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így ezen szerződés felei egyikének helyzete nem tekinthető a szerződés jövője szabályozásában meghatározó szempontnak (2012. március 15-i Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 32. pont).

59 Így felmerül a kérdés, hogy a jelen ítélet 49. és 50. pontjában említett megoldás összhangban áll-e ezen irányelvnek az ezen ítélet 53–58. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat szerint értelmezett 6. cikke (1) bekezdése második tagmondatával.

A kúriai ítélkezési gyakorlat – melyet a mai napig fenntartanak – irányelvvel ellentétes vagy sem?

- 60 **A kérdést előterjesztő bíróság hajlik annak megállapítására, hogy ez a helyzet áll fenn**, mivel a jelen ügyben az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességtelen kikötést álláspontja szerint egyszerűen elhagyják az alapügyben szóban forgó lízingszerződésből, így e feltétel már nem jelent kötelezettséget a két fogyasztó számára. E szerződés így a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében vett „tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető” **a DH1 és a DH2**

törvényben előírt átváltási mechanizmus révén, és ennél fogva e rendelkezés értelmében „változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket”.

61 Ugyanakkor a nemzeti jog által alkalmazott ilyen megoldás önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy valamely szerződés a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében „tiszteletlen feltételek kihagyásával is teljesíthető”.

Az EUB tehát leszögezte, nem a DH törvények szövege az irányadó, hanem annak szerződésre gyakorolt hatása.

62 E célból ugyanis bizonyítani kell, hogy – amint az a jelen ítélet 56. és 58. pontjában említett ítélkezési gyakorlatból következik – **az érintett szerződés ilyen fennmaradása jogilag lehetséges**, és hogy az **nem jár azon túlmenő módosítással, mint ami az e kikötések elhagyásából ered**, aminek hiányában e szerződés fennmaradása ellentétes lenne e rendelkezéssel.

63 Márpedig ha a kérdést előterjesztő bíróság korábban már megállapította – mint a jelen ügyben is –, hogy **az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés határozza meg az alapügyben szóban forgó szerződés elsődleges tárgyát, és annak megszüntetése e szerződés érvénytelenségét vonná maga után**, a szerződés fennmaradása jogilag nem tűnik lehetségesnek, amit ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságnak kell adott esetben értékelnie (lásd ebben az értelemben: 2019. június 5-i GT ítélet, C-38/17, EU:C:2019:461, 43. pont; 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 52. pont).

Az „árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés” nem az árfolyamkockázati tájékoztatás, hanem maga az indexálási mechanizmus. És e körben maga a Kúria is kijelenti: (A) az a szerződés elsődleges tárgya, (B) teljes semmisséget okoz.

64 Ezenkívül a Bíróság kimondta, hogy **a nemzeti bíróság nem orvosolhatja a szerződésnek az abban szereplő valamely kikötés tisztességtelen jellegéből eredő érvénytelenségét oly módon, hogy e szerződést érvényesnek nyilvánítja, és egyidejűleg módosítja annak pénznemét. A bíróság ilyen beavatkozása végeredményben e kikötés tartalmának megváltoztatását jelentené** (2023. április 27-i **AxFina Hungary ítélet, C-705/21**, EU:C:2023:352, 41. pont).

65 Márpedig, ellentétben azzal, amit a kérdést előterjesztő bíróság sugall, ezt az értékelést nem kérdőjelezi meg a jelen ítélet 49. és 50. pontjában összefoglalt kiegészítő pontosítások, amelyeket e bíróság az általa végrehajtani kívánt „érvényessé nyilvánításra” vonatkozóan adott, és amellyel kapcsolatban jelzi, hogy adott esetben felválthatja azt az érvénytelenséget megállapító határozat meghozataláig „terjedő időre történő hatályossá nyilvánítással”.

66 Tekintettel ugyanis arra, hogy e további pontosítások szerint az ilyen megoldás végső soron azzal a következménnyel jár, hogy az árfolyamkockázatot és annak pénzügyi következményeit, amelyek eredetileg az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés alapján az érintett fogyasztókra hárultak, immár a hitelintézet viseli, meg kell állapítani, hogy ezek szükségszerűen e kikötés módosítását eredményezik.

67 Ebből következik, hogy nem állapítható meg, hogy a szóban forgó szerződés a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében a „tiszteletlen feltételek kihagyásával is teljesíthető” lenne.

*Tehát a Curia levonta azt a következtetést, hogy a DH1 tv. kiigazító rendszerének normaszövege valóban lehetővé tenné a maradék tartalommal való teljesítést. Ebből eredően logikus a Curia azon következtetése, hogy ergo **minden ilyen szerződés teljes mértékben semmis.***

- 68 Kétségtelen, hogy a Bíróság kimondta, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ilyen helyzetben nem ellentétes az, ha a nemzeti bíróság a szerződések jogára vonatkozó elvek alkalmazásával a szerződésben szereplő tisztességtelen feltételt úgy semmisíti meg, hogy azt a nemzeti jog **valamely diszpozitív** vagy az ezen szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó rendelkezésével helyettesíti olyan helyzetekben, amelyekben e tisztességtelen kikötés érvénytelenségének megállapítása arra kötelezi a bíróságot, hogy az említett szerződést teljes egészében semmisítse meg, és **ezzel a fogyasztót különösen káros következményeknek teszi ki, és így őt ezáltal bünteti** (lásd ebben az értelemben: 2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, EU:C:2019:250, 56., 59. és 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

A Bankia ítélet így szól:

- 56 A Bíróság mindazonáltal már kimondta, hogy nem következik a jelen ítélet 53. és 54. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, hogy olyan helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétes az, hogy a nemzeti bíróság a szerződések jogára vonatkozó elvek alkalmazásával a tisztességtelen feltételt úgy semmisíti meg, hogy azt a nemzeti jog valamely kiegészítő rendelkezésével helyettesíti olyan helyzetekben, amelyekben a tisztességtelen kikötés érvénytelenségének megállapítása arra kötelezi a bíróságot, hogy a szerződést teljes egészében semmisítse meg, és ezzel a fogyasztót különösen káros következményeknek teszi ki, és így őt ezáltal bünteti (lásd ebben az értelemben: **2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 80., 83. és 84. pont**).
- 57 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy **az ilyen helyettesítés** a **93/13 irányelv céljára tekintettel teljes mértékben igazolt.** Ez ugyanis megfelel a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének, mivel e rendelkezés arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse, nem pedig arra, hogy a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződést semmissé nyilvánítsák (lásd ebben az értelemben: 2014. április 30-i **Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 81. és 82. pont**, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 59 Hasonló indokokból meg kell állapítani, hogy olyan helyzetben, amikor egy eladó vagy szolgáltató és egy fogyasztó között létrejött jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés nem maradhat fenn valamely tisztességtelen feltétel elhagyását követően, amelynek szövege valamely, a szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó jogszabályi rendelkezésen alapul, a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy azzal ellentétes az, hogy a nemzeti bíróság e kikötést e szerződés semmisségének elkerülése céljából a vonatkozó jogszabályi rendelkezésnek a szerződéskötést követően bevezetett új változatával helyettesíti, amennyiben a szerződés megsemmisítése esetén a fogyasztót különösen káros következmények érnék.
- 64 A fenti megfontolásokra tekintettel a C-70/17. és a C-179/17. számú ügyben előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. és 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egyrészt azokkal ellentétes az, hogy egy jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés lejárat előtti

megszüntetésére vonatkozó, tisztességtelennek minősített kikötést az annak tisztességtelenségét megalapozó elemek elhagyásával részlegesen fenntartanak, amennyiben azok elhagyása az említett kikötés tartalmának a lényegét érintő megváltoztatását eredményezi, másrészt ugyanezen cikkekkel nem ellentétes az, hogy a nemzeti bíróság úgy orvosolja az ilyen, tisztességtelen feltétel semmisségét, hogy azt azon jogszabály új, a szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó szövegével helyettesíti, amelyen e kikötés alapult, **amennyiben a szóban forgó jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés az említett tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem maradhat fenn, és a teljes szerződés megsemmisítése esetén a fogyasztót különösen káros következmények érik.**

Marad tehát a Kásler-doktrína: (A) teljes semmisség, (B) csak a szerződéskötéskor is létező diszpozitív norma, (C) ha a fogyasztót meg kell óvni a különösen hátrányos következményektől, (D) és ezt a fogyasztó kifejezetten igényli.

- 69 E vonatkozásban hangsúlyozni kell, hogy **a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása következtében a fogyasztó helyzetére gyakorolt, az ezen ítélkezési gyakorlat szerinti következmények értékelése szempontjából a fogyasztó e tekintetben kinyilvánított szándéka döntő jelentőséggel bír** (2022. szeptember 8-i D. B. P. és társai [Devizában nyilvántartott jelzáloghitel] ítélet, C-80/21–C-82/21, EU:C:2022:646, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 Márpedig a jelen ügyben, függetlenül attól, hogy létezik-e az említett ítélkezési gyakorlat értelmében a magyar jogban valamely diszpozitív vagy az érintett szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó rendelkezés, a két fogyasztó mind a kérdést előterjesztő bíróság előtt, mind pedig a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben egyértelműen kifejezte azon kívánságát, hogy az alapügyben szóban forgó lízingszerződést teljes egészében nyilvánítsák semmisnek. E körülmények között a jelen ügyben nem állapítható meg azon feltétel teljesülése, amely szerint a szerződés egészének megsemmisítése folytán az érintett fogyasztókat különösen káros következmények érik, ami ahhoz szükséges, hogy a nemzeti bíróság a megsemmisített tisztességtelen kikötést a belső jogának valamely diszpozitív vagy az ezen szerződés feleinek megállapodása esetén alkalmazandó rendelkezésével helyettesíthesse (lásd ebben az értelemben: 2022. szeptember 8-i D. B. P. és társai [Devizában nyilvántartott jelzáloghitel] ítélet, C-80/21–C-82/21, EU:C:2022:646, 78. pont).
- 71 Másodszor, a Bíróság megállapította, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése nem képezi akadályát annak, hogy a tagállamok jogszabállyal vessenek véget a tisztességtelen szerződési feltételek fogyasztók és eladók vagy szolgáltatók közötti szerződésekben történő használatának, megőrizve ezzel e szerződések érvényességét, azzal a megkötéssel, hogy a nemzeti jogalkotó e vonatkozásban köteles tiszteletben tartani az ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő követelményeket (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 40. és 42. pont; 2021. április 29-i Bank BPH ítélet, C-19/20, EU:C:2021:341, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 72 Ugyanakkor a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki, hogy a jelen ügyben létezne ilyen szabályozás az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötést illetően, mivel a kérdést előterjesztő bíróság ennek keretében kizárólag az árfolyamrésre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatos nemzeti jogszabályokra hivatkozik, amelyek célja az, hogy „a nagyszámú érvényes szerződés esetén a fogyasztókat mentesítsék az árfolyamkockázat jövőbeni viselése alól”.
- 73 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy az árfolyamrésre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatos problémák orvoslására irányuló jogszabály fennállása nem érinti azt a vizsgálatot, amelyet a 93/13 irányelvre tekintettel az érintett szerződések más feltételei, mint például az árfolyamkockázatra

vonatkozó kikötések tekintetében kell elvégezni (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 46. pont; 2021. szeptember 2-i OTP Jelzálogbank és társai ítélet, C-932/19, EU:C:2021:673, 45. pont).

Annak következményeiről, hogy valamely szerződés a tisztességtelen kikötések kihagyásával nem teljesíthető

- 74 Az azon megállapításból eredő következményeket illetően, amely szerint a tisztességtelen kikötést tartalmazó szerződés a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata értelmében e kikötés kihagyásával nem teljesíthető, emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv nem szabályozza kifejezetten az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésnek az abban foglalt tisztességtelen feltételek elhagyását követő érvénytelenségéből eredő következményeket. Ennélfogva a tagállamok feladata meghatározni az ilyen megállapítás következményeit, azzal, hogy az általuk e tekintetben alkalmazott szabályoknak összeegyeztethetőknek kell lenniük az uniós joggal, és különösen az ezen irányelv által követett célokkal (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmisségének következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 64. pont).
- 75 Ugyanakkor ebben az összefüggésben a Bíróság emlékeztetett arra is, hogy a tisztességtelen kikötéseknek a fogyasztókra való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlanságának visszatartó hatást kell gyakorolnia, mivel ezen alkalmazhatatlanságból e fogyasztó ahhoz való jogának kell keletkeznie, hogy visszatérítsék számára az érintett eladó vagy szolgáltató által az ilyen kikötések alapján jogalap nélkül megszerzett előnyöket. A Bíróság megállapította tehát, hogy mivel az ilyen visszatérítési kötelezettség hiánya megkérdőjelezhetné e visszatartó hatást, hasonló visszafizetési kötelezettséget kell elismerni, amennyiben a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződés kikötéseinek tisztességtelen jellege nemcsak e feltételek semmisségét, hanem e szerződés teljes egészének érvénytelenségét is maga után vonja (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 65. és 66. pont).

76 Ebből következik, hogy a jelzáloghitel-szerződések tisztességtelen feltételek megléte miatti semmisségének gyakorlati következményeire vonatkozó nemzeti szabályok uniós joggal való összeegyeztethetősége attól a kérdéstől függ, hogy e szabályok egyrészt lehetővé teszik-e a fogyasztó azon jogi és ténybeli helyzetének helyreállítását, amelyben az érintett fogyasztó akkor lett volna, ha nem köti meg e szerződést, másrészt nem veszélyeztetik-e a 93/13 irányelv által elérni kívánt visszatartó hatást (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 68. pont).

Ezzel cáfolható a Kormány, a Magyar Nemzeti Bank és a Bankszövetség azon kinyilvánított hazugsága, hogy csak egy adott szolgáltató lízingszerződésére vonatkozik az EUB ítélete.

- 77 Az ilyen jogi és ténybeli állapot helyreállítása érdekében az olyan lízingszerződés esetében, mint amelyről az alapügyben szó van, a fogyasztóknak egyrészt jogosultnak kell lenniük a hitelintézettől legalább az e szerződés teljesítése címén megfizetett havi törlesztőrészek és költségek visszatérítését, valamint a felszólítástól számított törvényes késedelmi kamatok megfizetését követelni (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 74. pont).
- 78 Így a jelen ügyben nem elegendő, ha kizárólag az érintett hitelintézet által az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés alapján kapott összegeket térítik vissza a két fogyasztónak, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság javasolja, mivel e fogyasztóknak – éppen ellenkezőleg – az alapügyben szóban forgó lízingszerződés alapján megfizetett havi törlesztőrészek és költségek teljes összegének visszatérítése jár.

Tehát nem a DH1 tv 3.§ (2) bekezdése utáni „rendezés” irreleváns, mint megoldás, hiszen az in integrum restitutio a követelmény.

- 79 Másrészt, ami az érintett eladót vagy szolgáltatót, vagyis a jelen ügyben a hitelintézetet illeti, az nem lehet jogosult arra, hogy a fogyasztóktól a lízingszerződés teljesítése címén a rendelkezésükre bocsátott vagyontárgy visszaszolgáltatásán vagy az annak megfelelő érték visszafizetésén túlmenő ellentételezést, valamint adott esetben késedelmi kamatok megfizetését követelje. Az a tény ugyanis, hogy e hitelintézetnek ilyen jogot biztosítanak, és ennél fogva az ahhoz való jogot biztosítják, hogy díjazásban részesüljön e fogyasztási cikk e fogyasztók általi használatáért, elősegítene azon visszatartó hatás megszüntetését, amelyet az eladókra vagy szolgáltatókra az e szerződés semmisségének megállapítása gyakorol (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 76. és 78. pont).
- 80 Ezt az értelmezést nem kérdőjelezi meg a kérdést előterjesztő bíróság által említett azon követelmény, hogy biztosítani kell, hogy a kiszabott szankció „arányos legyen”. Egyrészt ugyanis a Bíróság kimondta, hogy azon szerződés érvénytelenné nyilvánítása, amelynek valamely feltétele tisztességtelen jellegét megállapították, nem minősül a 93/13 irányelvben előírt szankciónak (2024. május 30-i Deutsche Bank Polska végzés, C-325/23, EU:C:2024:453, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 81 Másrészt, bár azon jogi és ténybeli állapot helyreállításának célját, amelyben az érintett fogyasztó az általa kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, az arányosság elvének tiszteletben tartása mellett kell követni, ezen elvvel csak akkor ellentétes e szerződés egészének érvénytelenné nyilvánítása, **ha azon következmények objektív megközelítés alapján történő meghatározása, amelyeket valamely kikötés tisztességtelen jellegének megállapításából az e kikötést tartalmazó szerződés fennmaradásának kérdését illetően a nemzeti jog alapján kell levonni, mérlegelési vagy értelmezési mozgásteret hagy a nemzeti bíróság számára** (lásd ebben az értelemben: 2023. november 23-i Provident Polska ítélet, C-321/22, EU:C:2023:911, 85. és 86. pont).

82 Márpedig olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van, ki kell zárni az ilyen mozgáster fennállását, amint az a jelen ítélet 67. pontjából következik.

- 83 Amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy belső jogára tekintettel csak úgy lehetséges azon jogi és ténybeli állapot helyreállítása, amelyben az érintett fogyasztók a megkötött szerződés hiányában lettek volna, ha e jogot *contra legem* értelmezi, emlékeztetni kell arra, hogy ha a Bíróság ítélkezési gyakorlata egyértelmű választ adott az uniós jog értelmezésével kapcsolatos valamely kérdésre, a nemzeti bíróságnak meg kell tennie mindent, ami az uniós jog ezen értelmezésének érvényre juttatásához szükséges (2022. március 10-i Grossmania ítélet, C-177/20, EU:C:2022:175, 42. pont).
- 84 Márpedig a jelen ügyben az irányelvi rendelkezéseket illetően igaz, hogy azok önmagukban nem keletkeztetnek magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, következésképpen azokra önmagukban nem is lehet nemzeti bíróság előtt magánszemélyekkel szemben hivatkozni (2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet, C-261/20, EU:C:2022:33, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

85 Mindemellett a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének elve a Szerződések rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (2024. április 9-i Profi Credit Polska [Jogerős határozattal befejezett eljárás újraindítása] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 61. pont).

- 86 E tekintetben a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy kizárólag magánszemélyek közötti jogvita esetén a valamely irányelv által meghatározott kötelezettségeknek a nemzeti jogába való átültetése érdekében hozott rendelkezések alkalmazása során egy tagállami bíróság a nemzeti jogrend valamennyi szabályát köteles figyelembe venni, és azt a lehetőségekhez képest, az irányelv szövegét és célját figyelembe véve köteles úgy értelmezni, hogy az irányelv céljával összhangban lévő eredményre jusson (2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet, C-261/20, EU:C:2022:33, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 87 Kétségtelen, hogy a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezése ezen elvének vannak bizonyos korlátai. Így a nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy a belső joga irányadó szabályainak értelmezésekor és alkalmazásakor figyelembe kell vennie az irányelv tartalmát, az általános jogelvek korlátozzák, továbbá e kötelezettség nem szolgálhat a nemzeti jog *contra legem* értelmezésének alapjául (2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 88 Mindazonáltal **a Bíróság azt is kimondta, hogy az összhangban álló értelmezés követelménye a nemzeti bíróságok azon kötelezettségével jár, hogy adott esetben módosítaniuk kell az állandó ítélkezési gyakorlatot, amennyiben az a belső joguknak valamely irányelv céljaival összeegyeztethetetlen értelmezésén alapul, és hogy – bírói hatalmuknál fogva – mellőzniük kell valamely felsőbb bíróság által elfogadott minden olyan értelmezés alkalmazását, amely e bíróságokra nézve e jog értelmében kötelező lenne, amennyiben ezen értelmezés nem egyeztethető össze ezen irányelvvvel** (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2017:503, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 89 Következésképpen valamely nemzeti bíróság nem tekintheti megalapozottnak úgy, hogy csupán azon okból kifolyólag lehetetlen a kérdéses nemzeti rendelkezést az uniós joggal összhangban értelmezni, hogy e rendelkezést korábban állandó jelleggel e joggal összeegyeztethetetlen módon értelmezték (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2017:503, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 90 Mindazonáltal abban az esetben, ha ez a lehetetlenség bizonyítást nyer, a két fogyasztónak – mint a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetlensége miatt sérelmet szenvedett feleknek – lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az 1991. november 19-i Francovich és társai ítéletből (C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428) eredő ítélkezési gyakorlatra hivatkozzanak annak érdekében, hogy adott esetben kártérítést kapjanak (lásd ebben az értelemben: 2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet C-261/20, EU:C:2022:33, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 91 A fentiek összességére tekintettel az első és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését – ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a devizában nyilvántartott olyan lízingszerződés, amely az e devizához kapcsolódó árfolyamkockázatot az érintett fogyasztóra hárító kikötés mint tisztességtelen kikötés elhagyása folytán érvénytelenné vált, az első rendelkezés értelmében „a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető”, ha e szerződés olyan nemzeti jogszabály hatálya alá tartozik, amely az ilyen szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként azt írja elő, hogy e fogyasztót kizárólag a tisztességtelen kikötés hátrányos hatásai alól kell teljes mértékben mentesíteni, miközben e szerződés többi elemének érvényessége és kötelező jellege fennmarad. Ilyen esetben, mivel az említett szerződés az említett kikötés kihagyásával nem maradhat fenn, az említett rendelkezések azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását írják elő, amelyben az említett fogyasztó ugyanezen szerződés hiányában lett volna.

Az **EUB végzést hozott a C-565/23 ügyben**, mely eleve sejtetni, hogy a feltett kérdésekkel komoly baj van:

23 A Bíróság eljárási szabályzatának 99. cikke értelmében többek között abban az esetben, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz egyértelműen levezethető az ítélkezési gyakorlatból, a Bíróság az előadó bíró javaslatára és a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor indokolt végzéssel határozhat.

A kérdést előterjesztő tanács azon bírói fórum volt, mely a C-472/21-es ügyet is előterjesztettem, ám a Fővárosi Törvényszék a saját ügyében hozott EUB ítéletet sem volt hajlandó betartani. Ezért úgy tűnik, a FT azt a gyakorlatot folytatja, hogy az EUB-t egyszerűen hülyének nézi, és megpróbál kicsikarni valami olyan határozatot, mellyel a korábbi ítéletek hatályát korlátozni lehessen.

31 Ebből következik, hogy a jelzáloghitel-szerződések tisztességtelen feltételek megléte miatti semmisségének gyakorlati következményeire vonatkozó nemzeti szabályok uniós joggal való összeegyeztethetősége attól a kérdéstől függ, hogy e szabályok egyrészt lehetővé teszik-e a fogyasztó azon jogi és ténybeli helyzetének helyreállítását, amelyben az érintett fogyasztó akkor lenne, ha nem köti meg e szerződést, másrészt nem veszélyeztetik-e a 93/13 irányelv által elérni kívánt visszatartó hatást (2025. április 30-i AxFina Hungary [A szerződés fennmaradása] ítélet, C-630/23, EU:C:2025:302, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Az ilyen jogi és ténybeli állapot helyreállítása érdekében az olyan kölcsönszerződés esetében, mint amelyről az alapügyben szó van, a fogyasztónak jogosultnak kell lennie legalább az e szerződés teljesítése címén megfizetett havi törlesztőrészeket és költségeket visszatérítését, valamint a felszólítástól számított törvényes késedelmi kamatok megfizetését követelni (lásd ebben az értelemben: 2025. április 30-i AxFina Hungary [A szerződés fennmaradása] ítélet, C-630/23, EU:C:2025:302, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Mint közismert, a C-630/23 ítélet nem szűkítette a korábbi ítéletek hatályát, és bármely szerződés fő tárgyára vonatkozó semmisség esetében azon eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállítását rendelte el, mely olyan helyzetet jelent, mintha a fogyasztó nem is kötött volna szerződést. Ugyanis amennyiben a szerződés csak részlegesen semmis, annak maradék tartalmával teljesíteni kell azt. Részleges semmisség esetében nincsen behelyettesítés.

A Kúria és a Fővárosi Törvényszék a C-630/23 megjelenése óta azt állítja, hogy a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdése lehetővé teszi az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállítását. Ez ugyan primitív hazugság és még csak nem is jogi érvelés, de nézzük meg, mit is mond az EUB most:

34 Következésképpen **ellentétes** a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő követelményekkel az olyan nemzeti szabályozás, amely az alapügyben fennállóhoz hasonló körülmények között **megakadályozza a fogyasztó ügyében eljáró bíróságot abban, hogy helyt adjon a fogyasztó azon kérelmének, hogy a bíróság állítsa helyre azt a jogi és ténybeli állapotot, amelyben a fogyasztó az érintett kölcsönszerződés hiányában lenne.**

35 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben akként kell értelmezni, hogy **azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás**, amely a fogyasztó és a

bank között létrejött, devizában nyilvántartott kölcsönre vonatkozó olyan szerződés esetében, amely tisztességtelennek ítélt olyan feltételt tartalmaz, amely teljes egészében e fogyasztóra hárítja az e pénznemhez kapcsolódó árfolyamkockázatot, megakadályozza a bíróságot abban, hogy helyt adjon a fogyasztó által e feltétel tisztességtelen jellegére alapított azon kérelemnek, hogy **a bíróság állítsa helyre azt a jogi és ténybeli állapotot, amelyben a fogyasztó e szerződés hiányában lenne, amennyiben az érintett szerződés az említett feltétel kihagyását követően nem teljesíthető, ennél fogva pedig e szerződés érvénytelenné válik.**

A **C-679/24 ítélet** ugyancsak köti a perbíróságot az elévülés a főtárgyra vonatkozó teljes semmisség kapcsán. **A 2026. március 19-i C-679/24 ítélet kimondja:**

- 40 A kérdést előterjesztő bíróság maga is úgy véli, hogy olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, amelyben a tisztességtelen kikötés a kölcsönszerződés elsődleges tárgyára vonatkozik, és a szerződés teljes érvénytelenségét vonja maga után, ez az ötéves elévülési idő 2008. február 14-től, a szerződés megkötésétől kezdődött, anélkül hogy az elévülésnek a DH1 és DH2 törvényben előírt esetleges nyugvásával, végeredményben legkésőbb 2015. december 31-ig meghosszabbítható lett volna. Az ilyen meghosszabbított határidő során a fogyasztó adott esetben felismerhette volna az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét.
- 49 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ a Bíróságtól, hogy a 93/13 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes a nemzeti jog olyan értelmezése, amely szerint a régi Ptk. által előírt ötéves elévülési idő a fogyasztóval kötött kölcsönszerződés megkötésétől kezdődik abban az esetben, **ha e szerződés valamely kikötését tisztességtelennek nyilvánítják, és ennek a – szerződés elsődleges tárgyát megállapító – kikötésnek az elhagyása a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után.** Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság további kérdéseket vet fel a Bíróság előtt az említett elévülési idő kezdő időpontjának meghatározására vonatkozóan abban az esetben, ha az elévülésnek a szóban forgó szerződés megkötésétől kezdődő számítását a Bíróság nem tekinti összeegyeztethetőnek a 93/13 irányelv célkitűzéseivel és rendeltetésével.
- 74 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy **azokkal ellentétes a nemzeti jog olyan bírósági értelmezése, amely szerint valamely kölcsönszerződésnek – amely nem teljesíthető a tisztességtelen kikötés elhagyásával, mivel az a szerződés elsődleges tárgyára vonatkozik – a semmissége esetén a fogyasztó e semmisség megállapításának jogkövetkezményeit bíróság előtt csak az e szerződés megkötésének időpontjától számított ötéves elévülési időn belül érvényesítheti,** amennyiben a fogyasztónak ezen időpontban nem volt tudomása vagy nem szerezhette tudomást az érintett szerződési feltétel tisztességtelen jellegéről, és így nem tudta hatékonyan érvényesíteni a 93/13 irányelv által számára biztosított jogokat.

A fentiek alapján igazolt, hogy a banki-igazságszolgáltatási kartell az Országgyűlés amatőrségét használta ki az uniós jog céljának eltérítésével, és törvényhozással legalizálta a magyar történelem egyik legdurvább és legteljesebb lakossági kifosztását, mely során az alkalmazott jogi módszerek és a hatóságok/bíróságok méltatlan magatartása erősen emlékeztet a nürnbergi jogász perekben megítélt jogi tényekhez.

Bármilyen kormány is alakul meg, annak soron kívüli kötelezettsége az Országgyűlés elé terjeszteni a lex Marczingóst!

*Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon: +36(30)500-4662
E-mail: office@drmarcingos.hu
www.drmarcingos.hu*